

Запитання, які часто ставлять щодо освіти

Питання, які часто порушують учні українського сектору та їхні батьки:

1. Чи правда, що більшість українських шкіл не визнають роки навчання і освіти, здобутої в Грузії?

У Грузії діє український сектор на базі чотирьох шкіл – двох у м. Тбілісі (державна школа № 41, № 220) та двох у м. Батумі (№ 20, №13). Вищезгадані школи забезпечені всім необхідним для того, щоб українські учні рідною мовою здобули відповідний рівень повної загальної освіти, що важливо для їхнього особистісного та академічного розвитку. Шкільна програма, що пропонується їм, відповідає освітнім системам Грузії та України. Вона спрямована на те, щоб після повернення в Україну кожен учень мав можливість безперешкодно здобути та продовжити освіту на будь-якому рівні навчання.

Для уточнення деталей щодо визнання загальної освіти, здобутої в Грузії, доцільно, щоб зацікавлена особа звернулася до Міністерства освіти і науки України (офіційний сайт – <https://mon.gov.ua/eng>)

2. Як відбувається визнання освіти в Грузії, здобутої за кордоном?

З метою визнання в Грузії освіти, здобутої за кордоном, ЮОПП – Національний центр розвитку якості освіти (офіційний сайт та контактна інформація: www.eqe.ge ; телефон: 2 200 220 (*3599); ел-пошта: info@eqe.ge) перевіряє:

- чи видано документ про освіту на ім'я особи, зазначеної в цьому документі;
- чи визнано освітню установу, яка видала документ, законодавством тієї країни, де ця установа здійснює свою освітню діяльність;
- чи відповідає кваліфікація, вказана у документі про освіту, або результати навчання, досягнуті у період навчання, кваліфікаціям, що існують у Грузії.

Особа, яка бажає визнати освіту, здобуту за кордоном, повинна подати заяву з документами, що додаються до неї, в ЮОПП – Національний центр розвитку якості освіти. До заяви необхідно додати таку документацію:

1. Форма заяви, яка доступна на веб-сторінці Центру: <https://eqe.ge/ka/page/static/213/utskhoetshi-mighebuli-ganatlebis-aghiareba>
2. Нотаріально засвідчений переклад грузинською мовою копії документа, що підтверджує громадянство;
3. Нотаріально засвідчений переклад грузинською мовою копії документа, що підтверджує повну загальну або прирівняну до неї освіту, здобуту в іноземній державі;
4. Письмова згода керівника вищого навчального закладу, обраного особою, про можливість прийому особи на вакантне місце в межах загальної кількості учнів (із зазначенням імені, прізвища та освітньої програми).
5. У разі подання заяви іншою особою – документ, що підтверджує повноваження (довіреність);
6. У разі подання заяви одним із батьків – нотаріально засвідчена копія свідоцтва про народження неповнолітньої дитини.

3. У випадку, якщо учень отримує атестат загальноосвітньої школи Грузії, чи визнає його українська система освіти?

Атестат, виданий загальноосвітньою школою Грузії, визнається як в Україні, так і в інших державах. Правила та умови визнання атестатів встановлюються кожною державою індивідуально. Для уточнення питання щодо визнання в Україні атестату, виданого загальноосвітньою школою Грузії, зацікавленій особі слід звернутися до Міністерства освіти і науки України (офіційний сайт – <https://mon.gov.ua/eng>).

4. Чи правда, що деякі школи в Україні вимагають від учнів, котрі повернулися з Грузії, складання іспитів для продовження навчання?

Додаткову інформацію про продовження освіти в Україні необхідно уточнити у Міністерстві освіти і науки України (офіційний сайт – <https://mon.gov.ua/eng>) або в конкретній школі, що діє в Україні.

5. Чи правда, що атестат української школи отримують лише ті діти, котрі зареєстровані в українських школах та продовжують навчання дистанційно?

Шкільна навчальна програма для 1-11 класів українського сектору розроблена в результаті активної співпраці та координації між Міністерством освіти і науки Грузії та Міністерством освіти і науки України. Ця шкільна навчальна програма була повністю перенесена з національної навчальної програми України. До неї додано лише два предмети – грузинську мову та історію Грузії.

У 2022-2023 роках Міністерство освіти та науки Грузії у співпраці з Міністерством освіти і науки України та Посольством України забезпечили проведення випускних іспитів для українських школярів 11-го класу в Грузії. Відповідно, учні, котрі склали іспити, отримали документ, що підтверджує повну загальну освіту української школи – атестат.

6. Чи правда, що учні одинадцятого класу в Грузії (випускний клас в Україні) не отримують атестату українських шкіл. А атестат грузинської школи вони отримують лише у тому випадку, якщо продовжать навчання у 12-му класі. Хоча не визначено, як буде розписано навчальну програму 12-го класу.

У Грузії атестат про повну загальну (середню) освіту видається після закінчення 12-го класу. Відповідно, оскільки у поточному навчальному році в загальноосвітніх школах, що діють у Грузії з українським сектором вже є українські учні 12-го класу, на 2023-2024 навчальний рік, в результаті консультацій з експертами міністерств освіти і науки Грузії та України, україномовні загальноосвітні школи розробили навчальну програму для 12-го класу. У процесі обговорення було розглянуто та прийнято до уваги потреби українських учнів, одночасно було враховано вимоги національного законодавства Грузії. Відповідно, українські школярі, котрі закінчать 12-й клас, також отримують атестат – документ, що підтверджує повну загальну освіту грузинських шкіл.

6. Чи існує механізм ідентифікації українських учнів з особливими освітніми потребами та обмеженими можливостями? Чи доступні для них у школах послуги спеціальної освіти (спеціальний вчитель, індивідуальна навчальна програма, ресурсний клас тощо)?

Для українських учнів доступним є оцінювання для визначення їх особливих освітніх потреб. Процедура оцінювання проводиться на підставі відповідного звернення, після чого пишеться висновок з відповідними рекомендаціями для організації освітнього процесу. Навчальний процес планується з урахуванням потреб учнів, вони мають можливість скористатися послугами спеціального педагога, психолога та інших спеціалістів. Для них складається індивідуальний навчальний план, учням доступні всі наявні в школі ресурси з інклюзивної освіти.

7. Чи доведеться українським учням складати іспит з грузинської мови для того, щоб отримати атестат?

Згідно з Конституцією Грузії, державна мова Грузії – грузинська, на території Абхазії також абхазька. Відповідно, грузинська мова викладається обов'язково в усіх школах Грузії, незалежно від сектора. Мова навчання у загальноосвітніх школах українського сектору – українська, згідно з національною навчальною програмою Грузії, викладання грузинської мови є обов'язковим скрізь у кількості 5 годин на тиждень. Середній ступінь (рівень) вважається подоланим, якщо бал учня (після заокруглення) становить 5,0 або вище, на цій підставі видається атестат про повну загальну (середню) освіту.

Атестат не видається на підставі іспитів, проте школа уповноважена самостійно проводити щорічний іспит/іспити з будь-якого предмета/предметів (це зазначено у навчальній програмі школи) та визначати, чи вплине отриманий на іспиті бал на річний бал з предмета. Додаткову інформацію з цього питання слід уточнювати безпосередньо в адміністрації школи або викладача.

8. Якщо дитина зарахована на грузинський сектор, як відбудеться її залучення до навчального процесу в школі? Яку допомогу надаватиме школа?

У разі зарахування учня до грузинськомовної школи або його мобільності, приймаюча школа з метою подолання мовного бар'єру розробляє для учня модифіковану шкільну навчальну програму з урахуванням його індивідуальних потреб.

У Грузії український сектор функціонує на базі чотирьох шкіл. Відповідно, повністю забезпечено можливість для учня, який бажає здобути загальну освіту рідною – українською мовою, вільно вступити до будь-якої з чотирьох вищезгаданих шкіл для навчання українською.

9. Чи можливо, щоб у школах з урахуванням інтересів учнів працювали різні гуртки?

Міністерство освіти і науки Грузії у загальноосвітніх школах з українським сектором фінансує гуртки з неформальної освіти художнього, спортивного та навчально-пізнавального напрямків.

Крім цього, всі загальноосвітні школи в межах своєї фінансової та адміністративної автономії уповноважені включати учнів у неформальну освіту з урахуванням їхніх інтересів та здібностей. Також Міністерство освіти і науки Грузії у співпраці з місцевими та міжнародними організаціями активно сприяє проведенню заходів з неформальної освіти для учнів, котрі є біженцями з України.

З урахуванням побажань та інтересів учнів, у школах функціонують різноманітні гуртки. Слід зазначити, що для визначення сфери інтересів українських учнів, ЮОПП – служба мандатурі освітніх закладів (шкільних приставів) провела оцінювання потреб у всіх школах, де діє український сектор. На підставі отриманих результатів Міністерство освіти і науки Грузії запланувало та реалізовує роботу наступних гуртків, а також проводить заходи з неформальної освіти:

- ✓ Гурток з безконтактного карате;
- ✓ Музичний хор мистецького гуртка;
- ✓ Гурток з черлідінгу.
- ✓ Гурток з гандболу;
- ✓ Гурток з футболу;
- ✓ Пізнавально-пригодницькі, культурно-пізнавальні екскурсії до різних регіонів Грузії;
- ✓ Природознавчий науковий клуб „Чхіркедела”.

10. Чи є у школах психологічна підтримка?

Для всіх учнів є доступною підтримка психологів центру психосоціального обслуговування ЮОПП – служби шкільних приставів.

У всіх чотирьох школах, де функціонує український сектор, Міністерство фінансує послуги україномовного психолога та/або послуги соціального працівника освіти.

11. Після отримання атестату українського сектору, чи зможуть учні вступати до вищих навчальних закладів? Якою є процедура вступу, до кого можуть звернутися батьки для додаткових консультацій?

Відповідно до чинного законодавства особа, яка має атестат про повну загальну освіту, виданий грузинською школою, має право продовжити навчання у вищому навчальному закладі, склавши єдині національні іспити.

Разом з тим, навчання у вищому навчальному закладі без складання єдиних національних іспитів допускається для громадян іноземних держав та осіб без громадянства, які здобули повну загальну або прирівняну до неї освіту в іноземній державі. Бажаючим продовжити навчання без складання єдиних національних іспитів слід подати заяву з документами, що додаються, в ЮОПП – Національний центр розвитку якості освіти.

Інформація про вищі навчальні заклади, що діють у Грузії, розміщена на офіційному сайті Міністерства освіти і науки Грузії - <http://mes.gov.ge/content.php?id=1855&lang=geo>

Відповідно, якщо особа має документ, що підтверджує повну загальну освіту, виданий іноземною державою (наприклад, Україною), вона має право продовжити навчання у вищому навчальному закладі без складання єдиних національних іспитів.

12. Якою мовою доведеться складати вступні іспити до вищів? Чи існують якісь пільги?

Якщо особа продовжує навчання у вищому навчальному закладі шляхом складання єдиних національних іспитів, то іспити складаються грузинською мовою.

У разі наявності у особи атестата про повну загальну освіту, виданого іноземною державою (наприклад, Україною), особа продовжує навчання у вищому навчальному закладі на підставі вступного іспиту, організованого самим вищим навчальним закладом, який проводиться мовою, якою ведеться обрана особою вища освітня програма.

13. Чи існує можливість навчання українською мовою у вищих навчальних закладах?

В авторизованих вищих навчальних закладах Грузії викладання українською не ведеться. Перелік програм вищої освіти іноземними мовами, що діють у Грузії, можна переглянути на сайті Національного центру розвитку якості освіти: <https://eqe.ge/en/page/static/265/utskhoenovani-saganmanatleblo-programebi-usd-ebshi>

14. До кого слід звертатися у разі виникнення запитань, пов'язаних із освітою?

У разі виникнення запитань зацікавлена особа може звернутися на гарячу лінію Міністерства освіти і науки Грузії: 2 200 220 або написати на електронну пошту міністерства – pr@mes.gov.ge або – відвідати сторінку в соцмережі – [Facebook.com/MESGeorgia](https://www.facebook.com/MESGeorgia)

Додаткова інформація

3 травня 2022 року організація «Save the Children» спільно з Міністерством освіти і науки реалізовує наступні програми та заходи для дітей шкільного віку біженців із України:

- У Тбіліській класичній гімназії відкрився «Простір дітей та підлітків» (Child Friendly Space), де діти 12-18 років та їхні батьки можуть отримати наступні послуги: психосоціальна підтримка, неформальна освіта, пізнавальні поїздки до музеїв та екскурсії в Тбілісі та Мцхеті (06 /2022-09/2022);
- У загальноосвітній школі № 220 для поліпшення економічної стійкості та надання психосоціальної підтримки сім'ям з дітьми, які навчаються в початковій школі, відкрито «Дитячий простір» (Child Friendly Space), де після завершення уроків учням та їхнім батькам пропонувалася психосоціальна підтримка, а також проводилися заняття та розважальні заходи. (10/2022-05/2023);
- Для учнів із особливими освітніми потребами працюють програми ідентифікації та спеціалізованої підтримки в рамках «Дитячих просторів»;
- На початку 2022 навчального року учням початкових класів загальноосвітньої школи № 220 видали «шкільні ранці» з усім необхідним навчальним приладдям (зошити, ручки для письма, пенали, олівці, фломастери, стиральні гумки і т. п. Видача «шкільних ранців» запланована й до початку навчального року 2023.
- З травня 2022 року до сьогодні послугою «Рятуйте дітей» скористалися 1500 дітей та 800 батьків.